

पोलीस भरती 'ब्रह्मास्त्र'

2000+ प्रश्नांसह

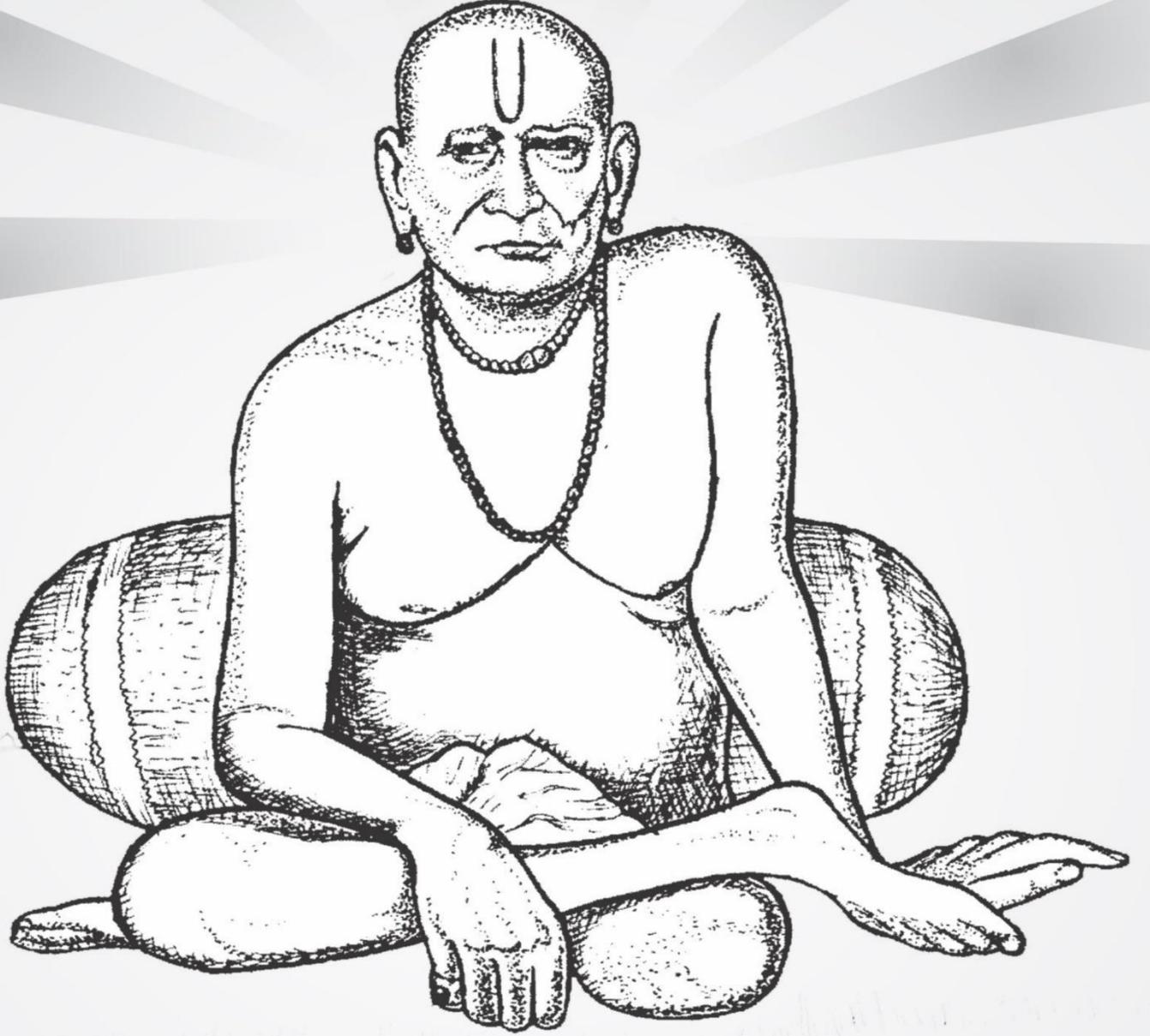
समाविष्ट घटक

- मराठी, अंकगणित आणि बुद्धिमत्ता
- 2023-24 चे पुरस्कार व सन्मान
- महाराष्ट्र पोलिस प्रशासन
- इतिहास व समाजसुधारक
- सामान्य विज्ञान
- महाराष्ट्रातील 36 जिल्ह्यांची माहिती
- संगणक व माहिती तंत्रज्ञान
- राज्यघटना व पंचायतराज
- मुलकी प्रशासन
- अर्थशास्त्र
- भूगोल

पुस्तक मागणीसाठी संपर्क:

8263954946 9607155111

श्री स्वामी समर्थ ...

स्वामींच्या चरणी अर्पण ...

प्रस्तावना

प्रिय विद्यार्थी मित्रांनो,

पोलीस भरती परीक्षेसाठी जे विद्यार्थी तयारी करत असतात त्यासाठी अभ्यासक्रमावरील चांगल्या पुस्तकाची नेहमी आवश्यकता असते आणि ह्या आवश्यकतेचे महत्त्व इन्फिनिटी अकॅडमी पब्लिकेशन ने घेऊन सदर पुस्तक लिहिलेले आहे. या पुस्तकामध्ये संपूर्ण अभ्यासक्रम उत्कृष्ट मांडणीद्वारे एकूण 18 विषयात सादर केला आहे जेणेकरून विद्यार्थ्यांना पुस्तक वाचताना एक गोडी निर्माण होईल.

या पुस्तकामध्ये चालू घडामोडी, आत्ताचे पुरस्कार व सन्मान, महाराष्ट्रातील 36 जिल्हांची सखोल माहिती, समाजसुधारकांची माहिती, महाराष्ट्र पोलीस प्रशासन आणि प्रशासनामधील संपूर्ण माहिती दिलेली आहे तसेच मुलकी प्रशासन बदल माहिती व त्याची संरचना सुद्धा दिलेली आहे.

योग्य ठिकाणी सुबक आकृत्या व सरळ सोपी भाषा वापरून विद्यार्थी सहजपणे विषय समजू शकतील अशा पद्धतीने घटक मांडला आहे. यामध्ये मागील वर्षातील 20 प्रश्नपत्रिका ज्यामधील एकूण दोन हजारानही अधिक बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत.

विशेष म्हणजे या पुस्तकामध्ये विविध घटकांमध्ये QR code दिलेले आहे, ज्याला तुम्ही स्कॅन केल्यास संबंधित घटक व उपघटकातील प्रश्नांचे विश्लेषण युट्युब व्हिडिओच्या माध्यमातून आपल्याला मोफत बघता येईल ज्यामुळे विद्यार्थ्यांसोबत एक संवादच निर्माण होतो.

पोलीस भरतीसाठी लागणाऱ्या अभ्यास साहित्य मधील आवश्यकता निश्चितच या पुस्तकाने भरून निघेल.

इन्फिनिटी अकॅडमी आणि प्रकाशन विभागाने दिलेल्या प्रोत्साहन आणि समर्थनाबद्दल आभारी आहोत. हे पुस्तक सर्वोत्कृष्ट बनविण्यासाठी संचालक आणि कर्मचारी यांचे आभारी आहोत. पुस्तकातील सर्व त्रुटी दूर करण्यासाठी आम्ही एकत्रितपणे सर्वतोपरी प्रयत्न केले आहेत, तथापि तुम्हाला काही त्रुटी आढळल्यास कृपया आम्हाला 7057492418 या व्हॉट्सअॅप क्रमांकावर कळवा, तुमचा अभिप्राय हे पुस्तक अप्रतिम बनविण्यासाठी उपयुक्त ठरेल.

आपल्या स्वप्नांचा पाठपुरावा घेण्यासाठी सज्ज व्हा. तुमच्या या प्रवासात आम्ही तुमच्यासोबत आहोत. स्पर्धा परिक्षांची तयारी करणाऱ्या सर्व परिक्षार्थ्यांना पुढील वाटचालीसाठी खूप खूप शुभेच्छा...!

टीम निर्माती

“ब्रह्मास्त्र”

इन्फिनिटी[®]
स्पर्धा परीक्षा अकॅडमी

Infinity Police Bharti

@infinitypolicebharti · 7.71K subscribers · 253 videos

महाराष्ट्र पोलीस भरती 2024 मध्ये अभ्यास करणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त अशी माहिती या ठिकाणी पुर... >

t.me/infinityspardhpariksha and 2 more links

Subscribed

Home Videos Shorts Live Playlists Community

police bharti 2024 | maharashtra police badge information | maharashtra police...
215 views · 1 month ago

vanrakshak bharti 2024 | vanrakshak bharti new update | forest guard bharti 2023 |...
495 views · 1 month ago

police bharti 2024 | महाराष्ट्र राज्य गुप्तवार्ता विभाग मुंबई | police bharti new vacancy | #police
1.3K views · 1 month ago

police bharti 2024 | police bharti districtwise vacancy | police bharti new update |...
167 views · 1 month ago

police bharti 2024 | police bharti booklist | police bharti preparation strategy |...
1.7K views · 1 month ago

police bharti 2024 | police bharti training center | police bharti training |...
352 views · 1 month ago

police bharti 2024 | police bharti syllabus | police bharti preparation strategy |...
1K views · 1 month ago

police bharti medical test | police bharti medical test tattoo | police bharti new...
238 views · 1 month ago

प्रिय विद्यार्थी मित्रांनो,

पोलिस भरती साठी लागणाऱ्या सर्व महत्वाच्या updates , सर्व विषयांचे विश्लेषण इन्फिनिटी अकॅडमी मार्फत एकाच ठिकाणी यूट्यूब चॅनल वर व्हिडिओ द्वारे उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. खालील QR CODE स्कॅन करून इन्फिनिटी पोलिस भरती चॅनल ला नक्की भेट द्या.

अनुक्रमणिका

मराठी	1
राज्यातील पोलिस प्रशासन.....	58
महाराष्ट्राचे मुलकी प्रशासन	62
पंचायतराज	63
भारताचा इतिहास	79
समाजसुधारक	187
भारतीय राज्यघटना.....	196
अर्थशास्त्र	232
भारताचा भूगोल	249
महाराष्ट्राचा भूगोल.....	268
सामान्य विज्ञान	307
भौतिकशास्त्र	308
रसायनशास्त्र.....	348
जीवशास्त्र.....	373
पुरस्कार व सन्मान	409
संगणक व माहिती -तंत्रज्ञान	415
अंकगणित.....	422
बौद्धिक चाचणी.....	451
PREVIOUS YEAR QUESTIONS.....	495

मराठी

मराठी विषयाचे आत्तापर्यंत झालेले सर्व सेशन पाहण्यासाठी खालील QR CODE
स्कॅन करा

1

मराठी मुळाक्षरे / वर्णमाला

मराठी मुळाक्षरे / वर्णमाला

अ आ इ ई उ ऊ ऋ लृ ए ऐ ओ औ अं अः

क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ

ट ठ ड ढ ण त थ द ध न

प फ ब भ म य र ल व श ष स ह ळ क्ष ज्ञ

वर्णमालेविषयी महत्वाचे

- 1) मूळ वर्णमालेतील वर्णांची संख्या 48 होती तर आधुनिक वर्णमालेत ती 52 आहे.
- 2) ऋ, लृ या स्वरांचा चौदाखडीत समावेश होत नाही.
- 3) 'अं, औ' यांचा पाठ्यपुस्तकात स्वर असा उल्लेख आहे; म्हणून उत्तरसुद्धा स्वर असेच द्यावे.
- 4) 'र' या वर्णाचा उच्चार करताना कंपन होते; म्हणून त्याला 'कंपित वर्ण' म्हणतात.
- 5) शब्दाच्या शेवटी येणाऱ्या व्यंजनाचा पाय मोडलेला असेल तर त्याला व्यंजनांत म्हणतात, जर पाय मोडलेला नसेल तर त्याला स्वरांत म्हणतात.
- 6) शेवटी स्वतंत्र उभा दंड असलेले वर्ण - श्, ण, ग् -
- 7) मध्ये उभा दंड - क्, फ् ----..
- 8) उभ्या दंडाला जोडलेले - न्, त् ----
- 9) अर्धा उभा दंड - ट्, ड् ----
- 10) कोणताही दंड नसलेले वर्ण - र्

वर्णांचे वर्गीकरण

1) स्वरः

- ओठांचा एकमेकांशी किंवा जिभेचा मुखातील कोणत्याही भागाशी स्पर्श न होता तोंडावाटे जे ध्वनी बाहेर पडतात, त्यांना स्वर असे म्हणतात.
- स्वर स्वतंत्र उच्चाराचे असतात.
- स्वरांचे खालीलप्रमाणे प्रकार पडतात :

अ) ऱ्हस्व स्वर :-

- अ, इ, उ, ऋ, लृ ' या स्वरांचा उच्चार आखूड होतो, म्हणजे उच्चार करावयास कमी कालावधी लागतो; म्हणून त्यांना ऱ्हस्व स्वर म्हणतात.
- ' ऋ ' हा स्वर व्यंजनात मिसळल्यास त्या व्यंजनात दर्शविल्याप्रमाणे बदल होतो. क + ऋ = कृ

ब) दीर्घ स्वर :-

- 'आ, ई, ऊ' या स्वरांचा उच्चार करण्यासाठी जास्त कालावधी लागतो म्हणजेच लांबट उच्चार होतो; म्हणून त्यांना दीर्घ स्वर म्हणतात.

क) संयुक्त स्वर :-

- 'ए, ऐ, ओ, औ' हे स्वर इतर दोन स्वरांचे मिळून बनल्याने त्यांना संयुक्त स्वर म्हणतात. संयुक्त स्वर दीर्घ उच्चाराचे असतात.
- उदा : 1) ए = अ + इ / ई 2) ऐ = आ + इ / ई
- याशिवाय स्वरांचे सजातीय स्वर व विजातीय स्वर असे उच्चार स्थानांवरून दोन प्रकार पडतात.

1) सजातीय स्वर

- तोच स्वर ऱ्हस्व किंवा दीर्घ पुन्हा आल्यास सजातीय स्वरांची जोडी तयार होते. संयुक्त स्वरांचा सजातीय स्वरांमध्ये समावेश होत नाही. एकाच उच्चार स्थानांतून निघणाऱ्या स्वरांना सजातीय स्वर असे म्हणतात.
- उदा : 1) अ - आ 2) इ-ई 3) उ-ऊ
- टीप : पूर्वी ऋ-ऋ, ल- लृ यांचासुद्धा सजातीय स्वरांमध्ये समावेश केला जात होता; परंतु आता यातील दीर्घ स्वर जवळजवळ वापरात नाहीत.

2) विजातीय स्वर

- तोच स्वर ऱ्हस्व किंवा दीर्घ पुन्हा न येता दुसराच स्वर आल्यास विजातीय स्वरांची जोडी तयार होते. भिन्न उच्चार स्थानांतून निघणाऱ्या स्वरांना 'विजातीय स्वर' असे म्हणतात. ए, ऐ, ओ, औ या संयुक्त स्वरात सजातीयत्व नाही कारण ते मुळातच विजातीय स्वरोत्पन्न आहेत.

- उदा: 1) अ-इ 2) अ - उ 3) उ- 4) इ-ऊ

सजातीय व विजातीय स्वरांविषयी महत्वाचे :

- 1) दोन सजातीय स्वरांपासून एकच दीर्घ स्वर तयार होतो.
- 2) दोन विजातीय स्वर एकत्र आल्यास संयुक्त स्वर तयार होतो.
- 3) दोन संयुक्त स्वर एकमेकांत मिसळत नाहीत.

2) स्वरादी:

- अं व अः' अनुस्वार व विसर्ग या दोन वर्णांचा उच्चार करण्यापूर्वी एखाद्या स्वराचा उच्चार करावाच लागतो, म्हणून ज्याच्या आधी स्वर आहे त्याला स्वरादी असे म्हणतात.

3) व्यंजने :

- वर्णमालेत एकूण 36 व्यंजने आहेत.
- उच्चार करताना जिभेचा तोंडातील इतर अवयवांना स्पर्श तसेच हवेचा मार्ग अडवून शेवटी स्वरांचे साहाय्य घ्यावे लागणाऱ्या प्रत्येक वर्णाचा व्यंजनात समावेश होतो.
- व्यंजनांचा उच्चार पूर्ण/स्पष्ट करण्यासाठी शेवटी स्वराचे साहाय्य घ्यावे लागते; म्हणून त्यांना "स्वरान्त" 'असेसुद्धा म्हणतात.
- व्यंजने ही अपूर्ण उच्चारांची असल्याने त्यांचा पाय मोडून लिहितात, त्यात स्वर मिळवल्यास मात्र ती पाय मोडून लिहिली जात नाहीत.
- उच्चार पूर्ण होण्यासाठी व्यंजने स्वरांवर अवलंबून असतात; म्हणून त्यांना 'परवर्ण' म्हणतात.
- व्यंजनांना अक्षरत्व येण्यासाठी व्यंजनात स्वर मिसळणे गरजेचे असते.
- आखूड / तोकड्या उच्चाराला निभृत उच्चार म्हणतात.
- व्यंजनात स्वर मिळवला,की अक्षर बनते.

व्यंजनांचे प्रकार

i) स्पर्श व्यंजने :-

ii) अर्धस्वर .

iii) उष्मे:-

iv)महाप्राण:

v) द्रविडीयन वर्ण :

vi) संयुक्त व्यंजने :- "क्ष, ज्ञ" या संयुक्त व्यंजनांचाही

4) अनुनासिक/परस-वर्ण :-

- ङ् , ञ्, ण, न् , म् , या वर्णांचा उच्चार तोंडाबरोबर थोडा नाकातूनही होतो; म्हणून त्यांना अनुनासिके म्हणतात.
- अनुनासिके अनुस्वाराच्या ऐवजी वापरता येतात; म्हणून त्यांना पर-सवर्ण म्हणतात.

कठोर	मृदू	अनुनासिक
क् ,ख्	ग् ,घ्	ङ्
च् ,छ्	ज् ,झ्	ञ्
ट ,ठ	ड ,ढ	ण
त ,थ	द ,ध	न
प् ,फ्	ब् भ्	म्

वर्ण व त्यांची उच्चारस्थाने-

स्वर	व्यंजन /स्वरादी	मुखाचा भाग	वर्णाचे नाव
अ ,आ	क् ,ख् ,ग् ,घ् ,ङ् ,ह् , अः	कंठ	कंठ्य (पडजिभेजवळील जागा)
इ , ई	च् ,छ् ,ज् ,झ् ,ञ् ,य् श	तालु	तालव्य (जेथे चिंच चघळतो ती जागा)
ऋ	ट ,ठ ,ड ,ढ ,ण ,र ,ष ळ	मुर्धा	मूर्धन्य (कंठ व टाळू यांच्यामधील जागा)
ल	त ,थ ,द ,ध ,न ,ल ,स्	दंत	दंत्य (दात)
उ ,ऊ	प् ,फ् ,ब् ,भ् म	ओठ्य	ओठ्य (ओठ)
ए ,ऐ		कंठ +तालु	कंठतालव्य(कंठ आणि टाळू)
ओ ,औ		कंठ + ओठ्य	कंठौओठ्य (कंठ आणि ओठ)

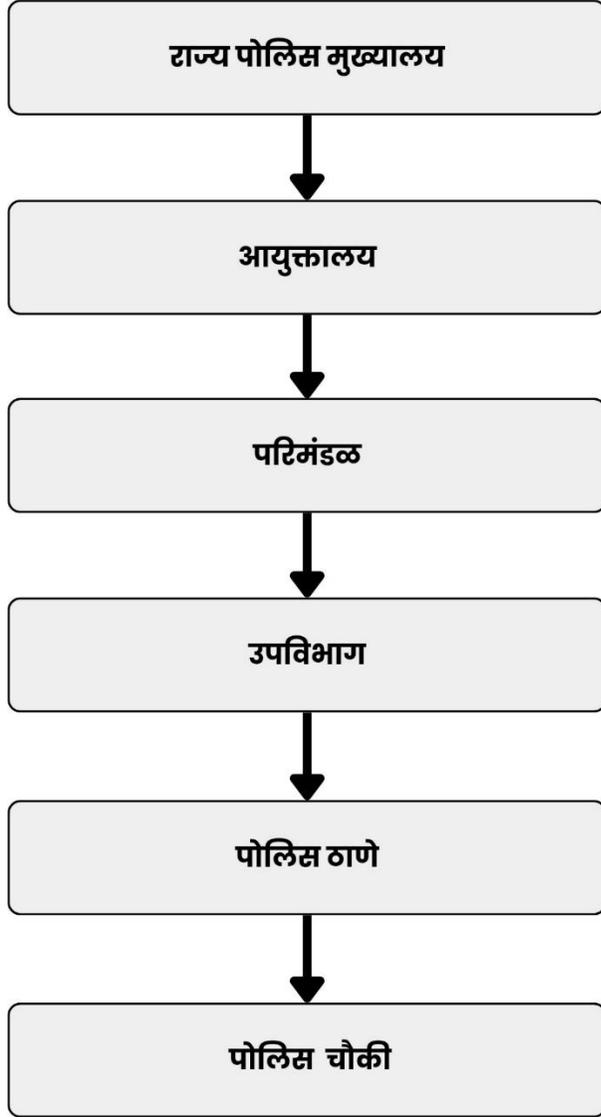
शब्द

- दोन किंवा अधिक अक्षरांना एकत्र आणल्यानंतर त्यांचे एकत्र वाचन अथवा उच्चार केल्यास त्यांच्यापासून कशाचा तरी अर्थबोध होतो. अशा अक्षरांच्या समूहाला शब्द म्हणतात.
- उदा: ब + घ = बघ

वाक्य

- दोन किंवा दोनपेक्षा आधिक शब्द जवळ आणल्यानंतर वाक्य तयार होते.
- काना ा
- वेलांटी िी ऱ्हस्व, दीर्घ
- उकार ूू ऱ्हस्व, दीर्घ
- मात्रा ैै एक, दोन
- काना आणि मात्रा ो ौ एक, दोन
- अनुस्वार ं
- विसर्ग ः

महाराष्ट्र पोलिस आयुक्तालय संरचना:

महाराष्ट्र पोलिस BADGE बदल जाणून घेण्यासाठी पुढील QR CODE स्कॅन करा

2.

महाराष्ट्राचे मुलकी प्रशासन

मुलकी प्रशासन

1) प्रशासनाचे वेगवेगळे प्रकार आहेत -

महसुल प्रशासन,
नागरी प्रशासन,
मुलकी प्रशासन,
पोलीस प्रशासन,
लष्करी प्रशासन

2) मुलकी प्रशासन किंवा नागरी प्रशासन महसुल प्रशासनामार्फत चालवले जाते.

3) महसुल म्हणजेच कर होय. महसुल किंवा कर शासनाच्या उत्पन्नाचे साधन असते.

4) महाराष्ट्रामध्ये महसुल किंवा कर गोळा करण्यासाठी जे प्रशासन असते त्यास महसुल प्रशासन असे म्हणतात.

5) महाराष्ट्रामध्ये मुलकी प्रशासन पुढील प्रकारे आहे.
मंत्रालय - प्रशासकीय विभाग जिल्हा उपविभाग/प्रांत तालुका गट- गण → गाव

• मंत्रालय: मुलकी/नागरी/महसुल

प्रशासनाचा मंत्रालयातील सर्वोच्च प्रमुख महसुल मंत्री असतो.

• प्रशासकीय विभाग: प्रशासनाच्या सोयीसाठी महाराष्ट्राची विभागणी सहा प्रशासकीय विभागांमध्ये करण्यात

आलेली आहे -

- 1) कोकण
- 2) पूणे
- 3) नाशिक
- 4) औरंगाबाद
- 5) अमरावती
- 6) नागपूर

1) काही जिल्ह्यांचा मिळून एक प्रशासकीय विभाग तयार होतो.

2) विभागीय आयुक्त प्रशासकीय विभागाचा सर्वोच्च प्रमुख असतो.

• विभागीय आयुक्तांची नेमणूक: भारतीय प्रशासकीय सेवेतील (IAS) वरिष्ठ अधिकाऱ्यांची नेमणूक राज्य शासन

विभागीय आयुक्त या पदावर करते.

• विभागीय आयुक्तांचे अधिकार व कार्ये:

1) तपासणी व पर्यवेक्षण

2) उधळपट्टी रोखणे

3) विशेष सभा बोलावणे

4) बेकायदेशीर ठराव रद्द करणे

• विभागीय आयुक्तांचे कार्यक्षेत्र: प्रशासकीय विभागातील प्रशासन व महसुल विभाग. प्रशासकीय विभागातील

महसुल प्रशासन, पोलीस प्रशासन, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांच्यावर विभागीय आयुक्तांचे नियंत्रण असते.

समाजसुधारक

5.

समाज सुधारक

महात्मा ज्योतीबा फुले (1827-1890)

- महात्मा ज्योतीबा फुले यांचा जन्म 11 एप्रिल 1827 (11 एप्रिल - राष्ट्रीय शिक्षक हक्क दिन) रोजी पुण्यामध्ये झाला. त्यांचे मुळगाव सातारा जिल्हयातील "कटगुण" हे होते.
- महात्मा फुले यांचे मुळ नाव ज्योतीबा गोविंदराव फुले हे होते. त्यांच्या आईचे नाव "चिमणाबाई" होते तर आजोबांचे नाव "शेरीबा" हे होते. ज्योतीबा हे 01 वर्षांचे असताना त्यांच्या आईचा मृत्यु झाला नंतर ज्योतीबांचा संभाळ त्यांची
- आत्या "सगुनाबाई" यांनी केला.
- ज्योतीबांचे मुळ आडनाव "गोळे" हे होते. ज्योतीबांच्या आजोबांचा फुलांचा व्यवसाय होता. कालांतराने त्यांचे फुल व्यवसायाहून फुले असे झाले. ज्योतीबा हे जातीने क्षेत्रीय माळी समाजाचे होते.
- सार्वजनिक काका व रा. गो. भंडारकर हे ज्योतीबा फुलेंचे वर्ग मित्र होते.
- 1834 ते 1838 मध्ये ज्योतीबांनी प्राथमिक शिक्षण पंतोजींच्या मराठी शाळेत घेतले. ज्योतीबा फुल्यांच्या
- वडीलांच्या कारकुनामुळे ज्योतीबांस शिक्षणापासून वंचित रहावे लागले.
- 1840 मध्ये वयाच्या 13 व्या वर्षी त्यांचा विवाह सातारा जिल्हयातील धनकवडीच्या खंडोजी सिंधुजी नेवसे (झगडे पाटील) यांची कन्या "सावित्रीबाई" यांच्याशी झाला.
- सावित्रीबाई फुले यांचा जन्म 03 जानेवारी 1831 रोजी सातारा जिल्हयातील "नायगाव येथे झाला. 03 जानेवारी हा दिवस राज्यामध्ये "राज्य स्त्री मुक्ती दिन" म्हणून साजरा केला जातो.

ज्योतीबा फुले यांची ग्रंथ संपदा :-

- 1) 1855 मध्ये "तृतीय रत्न" नाटक ब्राम्हण लोक कनिष्ठांना कसे फसवितात व ख्रिस्ती धर्म उपदेशक हे त्यांच्या अनुयायांना कसे सत्यमार्ग दाखवितात हे त्यांनी निदर्शनास आणले.
- 2) 1868 मध्ये "ब्राम्हणांचे कसब" हा काव्यत्मक ग्रंथ लिहीला. या ग्रंथाची प्रस्तावना बाबा पद्मजी यांनी केली.

- 3) 1869 मध्ये छत्रतपी शिवाजी राजे भोसले यांचा पोवाडा लिहीला. यामध्ये ज्योतीबांनी स्वतःला "कुळवाडी भुषण" ही पदवी दिली आहे.
- 4) 1873 मध्ये ज्योतीबांनी "गुलामगिरी" हा ग्रंथ प्रश्नोत्तर स्वरूपात लिहीला व तो अमेरिकेतील काळ्यालोकांना अर्पण केला.
- 5) 1883 मध्ये त्यांनी "शेतक-यांचे आसुड" हा ग्रंथ लिहून शेतक-यांच्या दुःखःस वाचा फोडली. याच "विद्येविना मती गेली; मती विना नीती गेली; नीतीविना गती गेली; गतीविना वित्त गेले; वित्त विना क्षुद्र खचले; इतके अनर्थ एका अविद्येने केले" या महत्वपूर्ण ओव्या ज्योतीबांनी शेतक-यांचे आसुड या ग्रंथात लिहून शेतक-यांना शिक्षणाचे महत्व समजावून सांगण्याचा प्रयत्न केला.
- 6) 1883 मध्ये ज्योतीबांनी "अस्पृश्यांची कैफीयत" हा ग्रंथ लिहीला.
- 7) 1885 मध्ये ज्योतीबांनी "इशारा" या पुस्तकात जातीभेद बाबतचे विचार मांडण्यात आले होते.
- 8) 13 जुन 1885 रोजी ज्योतीबांनी "सत्सार" हे मासीक सुरु केले. या नियतकालीकातून ब्राम्होसमाज व प्रार्थना समाजावर टिका करण्यात आली होती.
- 9) 1891 मध्ये "सार्वजनिक सत्यधर्म" हा ग्रंथ ज्योतीबांच्या मृत्यु नंतर प्रकाशित झाला आहे. सत्यशोधक समाजाच्या स्थापनेचा हेतु या ग्रंथामध्ये प्रतिपादित केला आहे..
- 1875 मध्ये न्या. रानडे यांनी पुण्यामध्ये आर्य समाजाचे संस्थापक स्वामी दयानंद सरस्वती यांची मिरवणुक काढली या बाबत ज्योतीबांनी रानडे यांना सहकार्य केले.
- "लोक मुझे महात्मा कहते हैं, असली महात्मा तो ज्योतीबा थे" असे उदगार 1932 साली महात्मा गांधी यांनी येरवड्याच्या तुरुंगातून काढले.
- ज्योतीबा फुले हे कट्टर "एकेश्वरवादी" होते. एकेश्वरवादाची संकल्पना मांडताना परमेश्वर हा "निर्गुण निराकार" आहे असे ते म्हणत. मुर्ती पुजेस त्यांचा पुर्णपणे विरोध होता. ज्योतीबा हे परमेश्वरास "निर्मीक" असे म्हणत.
- विष्णुबुवा ब्रह्मचारी हे फुले यांचे समकालीन टिकाकार होते.

गोपाळ गणेश आगरकर (1856-1895)

- गोपाळ गणेश आगरकर यांचा जन्म 14 जुलै 1856 रोजी सातारा जिल्ह्यातील "टेंभु" या गावी ब्राम्हण कुटुंबात झाला. आगरकरांच्या वडीलांचे नाव "गणेश" व आईचे नाव "सरस्वती" होते.
- आगरकरांनी आपले प्राथमिक शिक्षण हे त्यांच्या मामाच्या घरी कराड येथे घेतले.
- लहान पणापासून बिकट आर्थिक परिस्थितीमुळे त्यांनी कोर्टात "कारकुनी" व "कंपाऊंडर" ची नोकरी केली.
- 1875 मध्ये अकोला येथुन ते मॅट्रीकची परीक्षा उत्तीर्ण झाले. अकोला येथे राहत असताना "व-हाड समाचार" या वृत्तपत्रातुन आगरकरांनी लेखन केले.
- 1877 मध्ये उंब्रजच्या "आबुताई फडके" यांच्यासोबत आगरकरांचा विवाह झाला. त्यांच्या मृत्युनंतर आगरकरांनी "यशोदाबाई" यांच्याशी पुर्नविवाह केला.
- 1878 मध्ये पुण्यातील डेक्कन कॉलेज मधुन आगरकर बी. ए. उत्तीर्ण झाले.
- 1881 मध्ये आगरकर एम. ए. ची परीक्षा उत्तीर्ण झाले. इतीहास व तत्वज्ञान या विषयांतुन त्यांनी एम. ए. केले.
- आगरकर यांच्यावर "जॉन स्टुअर्ट मिल" यांच्या ऑन लिबर्टी व सबजेक्शन ऑफ वुमन या दोन ग्रंथाचा तर "हर्बर्ट स्पेन्सर" यांच्या सोरॉलॉजी व इथिक्स या ग्रंथाचा प्रभाव होतो. विष्णुशास्त्री चिपळूणकरांच्या निबंधमालेच्या काही भागाचा प्रभाव होतो.
- 1881 मध्ये आगरकर व टिळक यांनी वृत्तपत्रे सुरु केली. 02 जानेवारी 1881 रोजी "मराठा" हे इंग्रजी भाषेतील वृत्तपत्र सुरु केले. या वृत्तपत्राचे संपादक लोकमान्य टिळक होते. 04 जानेवारी 1881 रोजी "केसरी" हे मराठी भाषेतील वृत्तपत्र सुरु करण्यात आले. या वृत्तपत्राचे संपादक गो. ग. आगरकर हे होते. केसरी वृत्तपत्राचे सुरुवातीचे ब्रिद वाक्य "ईष्ट असेल ते बोलणार व साध्य असेल ते करणार" असे होते.
- लोकमान्य टिळक व आगरकर हे तुरुंगात असताना व्हि. एस. जोशी व एम. बी. नामजोशी यांनी हि वृत्तपत्रे चालविली.
- 1881 मध्ये कोल्हापूर येथील बर्वे प्रकरणामध्ये ब्रिटीशांनी कोल्हापूरचे चौथे शिवाजी यांना वेडा ठरवुन अहमदनगरच्या तुरुंगात ठेवले कोल्हापूर संस्थानाचा दिवाण महादेव बर्वे याच्यामुळेच 04 थ्या शिवाजीस वेडा ठरविण्यात आले म्हणुन टिळक व आगरकर यांनी आपल्या वृत्तपत्रातुन त्यावर कठोर टिका केली. महादेव बर्वे या दिवाणाने मुंबई न्यायालयामध्ये दोंघाविरुद्ध फौजदारी कार्यवाही केली. 13 जुलै 1882 रोजी या प्रकरणाचा निर्णय होवुन टिळक व आगरकरांना 101

दिवसांची कोठडी झाली. महात्मा फुले यांनी त्यांना मदत म्हणुन 10 हजार रु वर्गणी दिली. सदरचा तुरुंगवास भोगताना आगरकरांनी "डोंगरीच्या तुरुंगातील 101 दिवस" हा महत्वपूर्ण ग्रंथ लिहीला.

- 01 जानेवारी 1880 रोजी लोकमान्य टिळक व विष्णुशास्त्री चिपळूणकर यांच्या मदतीने आगरकरांनी पुणे येथे "न्यु इंग्लिश स्कूल" ची स्थापना केली.
- 24 ऑक्टोबर 1884 रोजी टिळक, आगरकर व चिपळूणकर यांनी संयुक्त रित्या पुणे येथे "डेक्कन एज्युकेशन सोसायटी" या संस्थेची स्थापना केली.
- 02 जानेवारी 1885 रोजी डेक्कन एज्युकेशन सोसायटी मार्फत पुण्यामध्ये "फर्ग्युसन कॉलेज" सुरु करण्यात आले. फर्ग्युसन कॉलेजचे पहिले प्राचार्य "वामन शिवराम आपटे" यांची नेमणुक झाली. 2010 मध्ये फर्ग्युसन कॉलेजला 125 वर्षे पुर्ण झाली आहेत.
- 1886 मध्ये लोकमान्य टिळक व आगरकर यांच्यामध्ये सामाजिक सुधारणा आगोदर किंवा राजकीय सुधारणा आगोदर करावे यावरुन मतभेद झाले.
- 25 ऑक्टोबर 1887 रोजी आगरकर यांनी केसरी वृत्तपत्राच्या संपादक पदाचा राजीनामा दिला तसेच | डेक्कन एज्युकेशन सोसायटीचे सदस्यत्व ही सोडले.
- 15 ऑक्टोबर 1888 रोजी दस-याच्या दिवशी आगरकरांनी "सुधारक" हे नविन वृत्तपत्र सुरु केले. या वृत्तपत्राच्या मराठी आवृत्तीचे संपादक स्वतः आगरकर हे होते तर इंग्रजी आवृत्तीचे संपादक "गोपाळ कृष्ण गोखले" होते.
- सुधारक या वृत्तपत्राच्या शीर्षक स्थानी "ईष्ट असेल ते बोलणार व साध्य असेल ते करणार" असे ब्रीद वाक्य लिहीले होते. 1914 ते 1916 या कालावधीत सुधारक हे वृत्तपत्र रामचंद्र विष्णु फडतरे यांनी चालविले. आगरकरांच्या जिवंतपणी सुधारक वृत्तपत्राच्या आठवड्यातुन 3000 प्रतींचा खप होत असे.

आगरकरांची ग्रंथ संपदा :-

- 1) आकोल्यातील "व-हाड समाचार" या वृत्तपत्रातुन लेखन.
- 2) "डोंगरीच्या तुरुंगातील आमचे 101 दिवस" हे पुस्तक (1882)
- 3) "स्त्रीयांनी जाकीटे घातली पाहीलेत" हा महत्वपूर्ण लेख.
- 4) शेक्सपिअरच्या "हॅम्लेट" या कादंबरीचे "विकारविलसीत" असे मराठीमध्ये रूपांतर (1883)
- 5) "हिंदुस्थानचे राज्य कोणासाठी ? "हा महत्वपूर्ण लेख.
- 6) "गुलागिरीचे शस्त्र" हा महत्वपूर्ण ग्रंथ.

पुरस्कार व सन्मान

1 लोकमान्य टिळक राष्ट्रीय पुरस्कार 2023-**सुरुवात** - 1983**स्वरूप** - 1 लाख रु. रोख, स्मृतीचिन्ह व मानपत्र**पुरस्कार देणारी संस्था** - लोकमान्य टिळक ट्रस्ट**वितरण** - 1 ऑगस्ट (लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी)

देशाच्या विकासासाठी आणि उन्नतीसाठी काम करणाऱ्या आणि देशाच्या प्रगतीवर महत्त्वपूर्ण प्रभाव टाक्याला हा पुरस्कार प्रदान केला जातो.

मागील विजेते - सोनम वांगचुक (2020), सायरस पूनावाला (2021), डॉ. टेसी थॉमस (2022),**नरेंद्र मोदी (2023)****2. महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार 2023-****सुरुवात** - 1996**स्वरूप** - 25 लाख रुपये रोख, स्मृतिचिन्ह आणि प्रशस्तिपत्र**पुरस्कार देणारी संस्था** - महाराष्ट्र सरकारचा सर्वोच्च नागरी पुरस्कार.**वितरण** - साहित्य, कला, क्रीडा, विज्ञान, सामाजिक कार्य, पत्रकारिता, सार्वजनिक प्रशासन आणि आरोग्य सेवा या क्षेत्रांसाठी हा पुरस्कार दिला जातो.**मागील विजेते** - आप्पासाहेब धर्माधिकारी (2023),**अशोक सराफ (2024)****3. शांतीस्वरूप भटनागर पुरस्कार-****सुरुवात**-1957**स्वरूप**-5 लाख रुपये**पुरस्कार देणारी संस्था**- 'वैज्ञानिक आणि औद्योगिक संशोधन परिषद' (CSIR)**वितरण**- 26 सप्टेंबर रोजी विज्ञान-तंत्रज्ञान क्षेत्रातील मूलभूत संशोधनासाठी तरुण शास्त्रज्ञांना हा पुरस्कार दिला जातो.**मागील विजेते** -7 विविध क्षेत्रांत कार्यरत असलेल्या देशभरातील 12 शास्त्रज्ञांना हा पुरस्कार जाहीर झाला**4. साहित्य अकादमी पुरस्कार 2023-****सुरुवात** -1955**स्वरूप**-ताम्रफलक, एक लाख रुपये**पुरस्कार देणारी संस्था****वितरण** -12 मार्च 2024 रोजी नवी दिल्ली येथे आयोजित पुरस्कार वितरण सोहळ्यात पुरस्कार विजेत्यांना हे पुरस्कार प्रदान केले जातील.

24 डिसेंबर 2023 रोजी साहित्य अकादमीने 24 भाषांमधील वार्षिक साहित्य अकादमी पुरस्कारांची घोषणा केली.

• 2023 सालचे साहित्य अकादमी पुरस्कार 9 कविता संग्रह, 6 कादंबऱ्या, 5 लघुकथा, 3 निबंध आणि 1 साहित्यिक अभ्यासाला मिळाले आहेत.

मागील विजेते-लक्ष्मी तोलपाडी**5. गांधी शांतता पुरस्कार 2023-****सुरुवात** - 1995 (महात्मा गांधींच्या 125व्या जयंतीनिमित्त)**स्वरूप** - 1 कोटी रुपये, प्रशस्तीपत्र, स्मृतीचिन्ह आणि हस्तकलेपासून तयार केलेली वस्तू**पुरस्कार देणारी संस्था**- पंतप्रधान, भारताचे सरन्यायाधीश, विरोधी पक्षनेते आणि दोन प्रतिष्ठित व्यक्तींचा समावेश असलेल्या पाच सदस्यीय ज्युरीद्वारे पुरस्कार विजेत्याची निवड केली जाते.**वितरण**-2 ऑक्टोबर गांधी जयंती**पहिला पुरस्कार** - ज्युलिअस न्येरेटे (टांझानिया) (1995)**6. इंदिरा गांधी पुरस्कार-****सुरुवात** - 1986**स्वरूप** - 25 लाख रुपये रोख आणि प्रशस्ती पत्र**पुरस्कार देणारी संस्था** - इंदिरा गांधी मेमोरियल ट्रस्ट

वितरण- इंदिरा गांधी जन्मदिनी 19 नोव्हेंबरला दरवर्षी दिला जाणारा एक ख्यातनाम पुरस्कार आहे.

पहिले विजेते - Parliamentarians for Global Action

मागील विजेते - डैनियल बरेनबोडम व अली अबू अव्वाद

7. पद्म पुरस्कार 2023-

सुरुवात -1954

स्वरूप- प्रमाणपत्र और एक पदक

पुरस्कार देणारी संस्था-पद्म-पुरस्कार-समिती

वितरण- प्रतिवर्ष गणतंत्र दिवस देशाचा सर्वोच्च नागरिक

पहिले विजेते

पद्मविभूषण 2023 :-

क्र.	नाव	क्षेत्र	राज्य
1	बालकृष्ण दोशी (मरणोत्तर)	आर्किटेक्चर	गुजरात
2	झाकीर हुसेन	कला	महाराष्ट्र
3	एस एम कृष्णा	सार्व. व्यवहार	कर्नाटक
4	दिलीप महालानोबिस (मरणोत्तर)	वैद्यकीय	प. बंगाल
5	श्रीनिवास वर्धन	अभियांत्रिकी	अमेरिका
6	मुलायम सिंह यादव (मरणोत्तर) सार्व. व्यवहार	सार्व. व्यवहार	उ. प्रदेश
7	एस. एल. भैरप्पा	साहित्य व शिक्षण	कर्नाटक
	कुमारमंगलम बिलर्वा	व्यापार व उद्योग	महाराष्ट्र
	दीपक धर	विज्ञान-अभियांत्रिकी	महाराष्ट्र
	वाणी जयराम	कला	तामिळनाडू

	स्वामी चिन्ना जीआर	अध्यात्म	तेलंगणा
	सुमन कल्याणपूर	कला	महाराष्ट्र
	कपिल कपूर	साहित्य व शिक्षण	दिल्ली
	सुधा मूर्ती	समाजसेवा	कर्नाटक
	कमलेश डी. पटेल	अध्यात्म	तेलंगणा

महाराष्ट्रातील पद्मश्री विजेते :-

क्र.	विजेते	क्षेत्र
1	भिकू रामजी इदाते	समाजकार्य
2	राकेश झुनझुनवाला (मरणोत्तर)	व्यापार व उद्योग
3	परशुराम कोमाजी खुणे	कला
4	प्रभाकर भानुदास मांडे	साहित्य व शिक्षण
5	गजानन जगन्नाथ माने	समाजकार्य
6	रमेश पतंगे	साहित्य व शिक्षण
7	रवीना टंडन	कला
8	कुमी नरिमन वाडिया	कला

8. नोबेल पुरस्कार

सुरुवात - 1901 (आल्फ्रेड नोबेल यांच्या स्मरणार्थ)

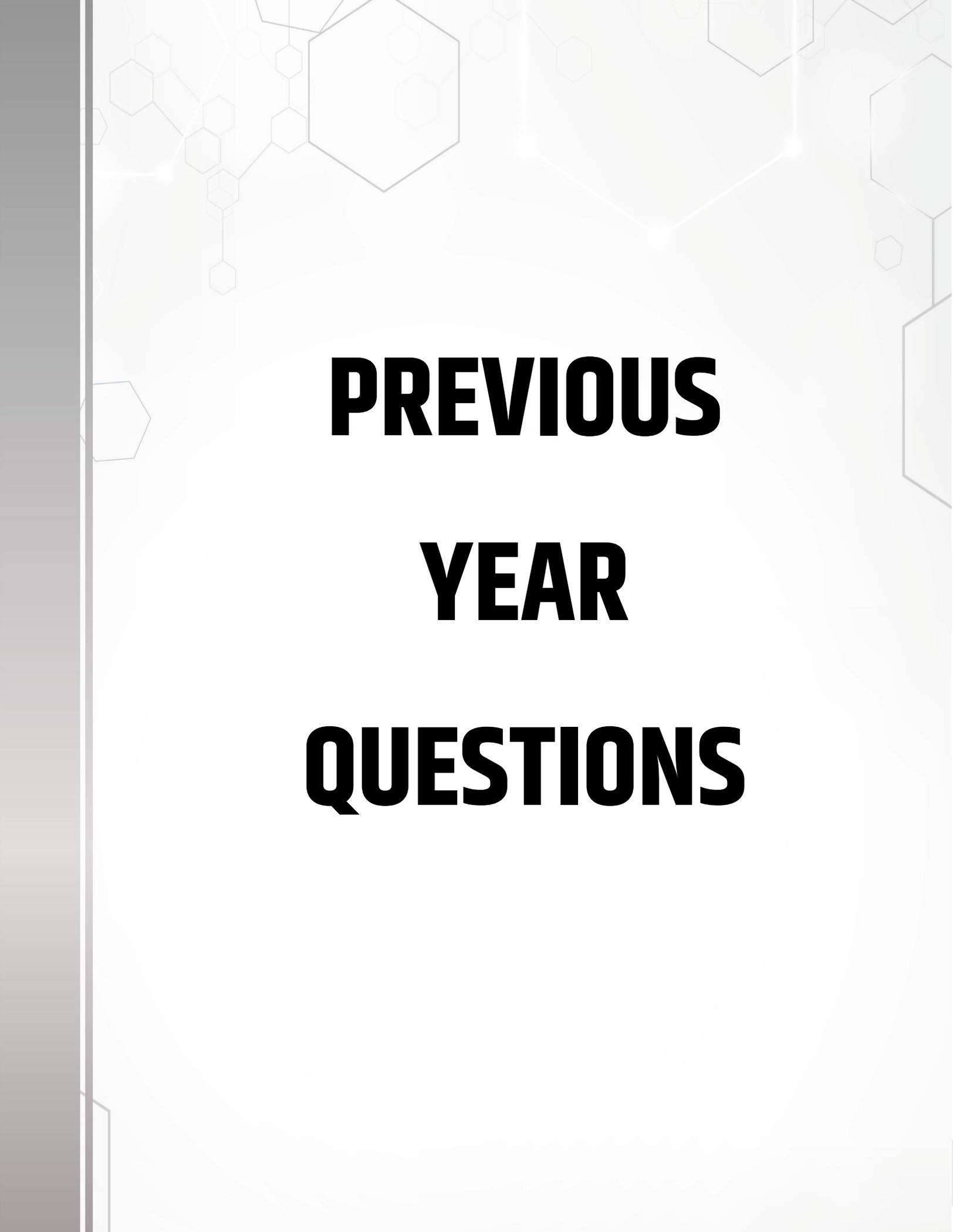
अर्थशास्त्रातील - 1968 (पहिला पुरस्कार - 1969)

वितरण - 10 डिसेंबर (स्टॉकहोम, स्वीडन). शांततेच्या पुरस्काराचे वितरण ओस्लो (नॉर्वेची राजधानी) येथे होते.

स्वरूप- 1.1 करोड

पुरस्कार देणारी संस्था- नॉर्वेजियन नोबेल कमिटी

पहिले विजेते- विलहम कॉन्स्टेड रॉटजन जैकोबस हेनरीकस वांट हॉफ

**PREVIOUS
YEAR
QUESTIONS**

1

अकोला जिल्हा पोलिस भरती -2023

1. 200 कोटी म्हणजे 2 वर किती शून्य असतात?

- A) 8 B) 9
C) 10 D) 7

2. 1 ते 100 मध्ये एकूण मूल संख्या किती आहेत?

- A) 15 B) 25
C) 30 D) 35

3. $\frac{5}{x} + \frac{3}{x} = 1$ असेल असेल तर x च्या जागी कोणता अंक असेल?

- A) 5 B) 3
C) 1 D) 8

4. एका दूध संकलन केंद्रावर 805 लिटर गाईचे दूध व 915 लिटर म्हशीचे दूध संकलन केले. त्यापैकी 1575 लिटर दूधाची विक्री केली तर किती लिटर दूध शिल्लक राहिल?

- A) 555 B) 145
C) 215 D) 445

5. पाच अंकी मोठ्यात मोठी सम व चार अंकी लहानात लहान विषम संख्यातील फरकातील सर्व अंकांची बेरीज पुढीलपैकी कोणती?

- A) 44 B) 43
C) 42 D) 41

6. दोन क्रमवार संख्यांचा गुणाकार 3782 असेल तर त्यापैकी लहान संख्या कोणती?

- A) 64 B) 63
C) 62 D) 61

7. एका शाळेत विद्यार्थी आणि शिक्षक यांची एकूण संख्या 1040 आहे. त्या शाळेत प्रत्येक 15 विद्यार्थ्यांमागे एक शिक्षक शिल्लक तर एकूण शिक्षकांची संख्या किती?

- A) 65 B) 69
C) 70 D) 75

8. अशी मोठ्यात मोठी संख्या कोणती जीने 6859 आणि 9069 ला भागल्यास प्रत्येक वेळी बाकी 8 शिल्लक राहिले?

- A) 87 B) 221
C) 36 D) 172

9. '4 4 चा घन 8 च्या वर्गाच्या किती पट आहे?

- A) एकपट B) दोनपट
C) तीनपट D) निमपट

10. $\frac{3}{4}, \frac{2}{3}, \frac{5}{6}, \frac{1}{2}, \frac{4}{5}$ हे अपूर्णांक चढत्या क्रमाने लिहिल्यास मधोमध कोणता अपूर्णांक येईल?

- A) $\frac{1}{2}$ B) $\frac{4}{5}$
C) $\frac{3}{4}$ D) $\frac{2}{3}$

11. $25 \times 25 = 625$ तर $2.5 \times 0.25 = ?$

- A) 6.25 B) 0.625
C) 62.5 D) 0.0625

12. एक कार ताशी 60 कि. मी. वेगाने दिल्लीहून आग्याला जाते, येतांना Y कि. मी. वेगाने परत येते तर कारचा पूर्ण प्रवासाचा सरासरी वेग ताशी 48 कि. मी. असेल तर Y=?

- A) 30 कि. मी. प्रति तास
B) 35 कि. मी. प्रति तास
C) 45 कि. मी. प्रति तास
D) 36 कि. मी. प्रति तास

13. रंगरावांनी फेब्रुवारी 1996 मध्ये दररोज दिड लिटर दूध घेतले. दूधाचा दर 36 रुपये प्रतीलिटर होता तर त्या महिन्यात त्यांनी दूधाचे एकूण किती रुपये बिल दिले असेल?

- A) 1512 B) 1566
C) 1620 D) 1674

14. एका वस्तूच्या किंमतीत सुरुवातीला 20 टक्के कपात केली गेली नंतर 10 टक्के वाढ केली तर मुळच्या किंमतीत किती टक्के फरक पडेल?

- A) 10 टक्के कमी
C) 12 टक्के कमी
B) 8 टक्के जास्त
D) 12 टक्के जास्त

15. एक सैनिकी तळावर 100 सैनिकांना 10 दिवस पुरेल इतके राशन उपलब्ध आहे. 2 दिवसांनंतर आणखी 60 सैनिक तळावर येतात. तर राहिलेले रेशन आणखी किती दिवस पुरेल?

- A) 7
C) 5
B) 6
D) 4

16. जगदीश, राकेश व पंकज यांनी सुरु केलेल्या सॉफ्टवेअर व्यवसायात 84,000 रुपयांचा फायदा झाला. त्यांनी अनुक्रमे 2:3:7 या प्रमाणात नफ्याचे वाटप केले तर राजेशचा वाटा किती रुपये?

- A) 14000.
C) 49000
B) 21000
D) 28000

17. गणपतरावाने 2350 रुपयांचे कर्ज 5 हफ्त्यात फेडले, प्रत्येक हफ्ता मगिल रुपयांपेक्षा 50 रुपये अधिक होता तर पहिला हप्ता किती रुपयांचा होता?

- A) 550
C) 350
B) 450
D) 400

18. एका शेतात काही गार्ड व काही गुराखी आहेत. गार्ड आणि गुराखी यांच्या पायांची एकूण संख्या 98 आहे व डोक्यांची संख्या 26 आहे तर त्याठीकाणी गार्ड व गुराखी किती आहेत?

- A) 24, 2
C) 27, 1
B) 20, 6
D) 23, 3

19. एका चौरसाची परिमीती 60 से. मी. आहे तर त्याचे क्षेत्रफळ किती चौरस से.मी. आहे?

- A) 225
C) 900
B) 400
D) 360

20. 6 मीटर लांब व 4 मीटर रुंद अशा खोलीमध्ये 20 से. मी. लांब व 20 सें.मी. रुंद मापाच्या किती फरशा बसतील?

- A) 800
C) 600
B) 700
D) 500

21. 16 खांबांतील अंतर 480 मी. आहे. सर्व खांब समान अंतरावर आहेत तर पाचव्या व नवव्या खांबांतील अंतर किती मीटर आहे?

- A) 120
C) 150
B) 128
D) 180

22. $\frac{0.024 \times 0.125}{0.08 \times 0.025} = ?$

- A) 0.15
C) 15
B) 1.5
D) 0.015

23. 1200 रुपये मुद्दलाचे द. सा. द. शे. 10 दराने दोन वर्षांचे चक्रवाढ व्याज किती रुपये?

- A) 240
C) 252
B) 242
D) 264

24. $(12 \times 4) + 2 - 24 = ?$

- A) 198
C) 20
B) 48
D) 0

25. एक नावाडी त्याची नाव नदीच्या प्रवाहाच्या दिशेने दोन तासात 18 कि. मी. हाकतो आणि तीच नाव प्रवाहाच्या विरुद्ध दिशेने दोन तासात 10 कि. मी. हाकतो. तर प्रवाहाचा वेग ताशी किती?

- A) 2 कि. मी. प्रति तास
B) 4 कि. मी. प्रति तास
C) 8 कि. मी. प्रति तास
D) 6 कि. मी. प्रति तास

26. A, W, C, T, F, Q, ?, ?, O, K

- A) L, M
C) K, O
B) L, P
D) J, N

27. BC/3, EF/15, HI/36, ?

- A) KL/72
C) JK/35
B) KL/66
D) JK/66

28. खालील शब्द गटात बसणारे पद पर्यायातून निवडा. निर्दय, निर्धन, निरर्थ, निर्गुण